

hetően rendelkezésünkre álltak az egyetemi mérőberendezések. Az elméleti háttér megalapozását a mágnesesnanorészecske-hipertermia szakértője, *Nándori István* elméleti fizikus, egyetemi docens biztosította a középiskolás diákoknak [6–8].

Irodalom

1. Rácz Judit, Nándori István: Lázterápia mágneses nanorészecskével. *Fizikai Szemle* 64 (2014) 298.
2. https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/241157/FILE_UP_0_Racz_NandoriI.pdf?sequence=1
3. Giber János, Sólyom András, *Kocsányi László: Fizika mérnököknek I–II. A műszaki fizika alapjai.* Műegyetemi Kiadó, Budapest, 1999.
4. C. S. S. R. Kumar, F. Mohammad, *Advanced Drug Delivery Reviews* 63 (2011) 789.
5. E. A. Pérego, G. Hemery, O. Sandre, D. Ortega, E. Garaio, F. Plazaola, F. J. Teran: Fundamentals and advances in magnetic hyperthermia. *Appl. Phys. Rev.* 2 (2015) 041302.
6. P. F. de Châtel, I. Nándori, J. Hakl, S. Mészáros, K. Vad: Magnetic particle hyperthermia: Néel relaxation in magnetic nanoparticles under circularly polarized field. *J. Phys. Condens. Matter* 21 (2009) 124202.
7. J. Rácz, P. F. de Châtel, I. A. Szabó, L. Szunyogh, I. Nándori: Improved efficiency of heat generation in nonlinear dynamics of magnetic nanoparticles. *Phys. Rev. E* 93 (2016) 012607.
8. Zs. Iszály, K. Lovász, I. Nagy, I. G. Marián, J. Rácz, I. A. Szabó, L. Tóth, N. F. Vas, V. Vékony, I. Nándori: Efficiency of magnetic hyperthermia in the presence of rotating and static fields. *J. Magn. Magn. Mater.* 466 (2018) 452.

SZABADON ELÉRHETŐ, ONLINE ANYAGOK A KÖZÉPISKOLAI FIZIKA TÁVOKTATÁSÁHOZ

Az ELTE Fizika tanítása PhD programja és az MTA–ELTE Fizika Tanítása Kutatócsoport fejlesztésében

Az ELTE „Fizika tanítása” doktori programja és az annak bázisán működő MTA–ELTE Kutatócsoport évek óta dolgozik azon, hogy a PhD munkák és a kutatócsoportban folyó kutatások közoktatásban használható eredményeit széleskörűen hozzáférhetővé tegye minden gyakorló fizikatanár számára. Az új oktatási rend segítségére hasznos lehet, ha erre ismételt felhívjuk a kollégák figyelmét.

A doktori program *Közkinccs*¹ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinccs>) oldalán a szakfolyóiratokban megjelent *magyar*² (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinccs/magypub>) és *angol*³ (<http://fiztan.phd.elte.hu/english/student>) nyelvű közleményei mellett *oktatási segédanyagok*⁴ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinccs/szakmhallg>), valamint a tanári munkát segítő, ugyanakkor középiskolások által is használható *e-learning anyagok*⁵ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinccs/elearning>) találhatóak. Az eredmények két nagy csoportját ajánljuk kollégáink figyelmébe.

Új tananyagok

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a társadalom számára fontos kérdések (klímaváltozás, környezetvédelem, megújuló energiaforrások, robotika stb.) fizikai vonatkozásainak tárgyalásához közvetlenül használható tananyagokat kínáljunk, amelyek szak-

mailag illeszkednek a középiskolai szinthez, módszertanukban pedig követik a korszerű trendeket. Az elkészült és kipróbált szakanyagok, a teljesség igénye nélkül:

- A globális változások fizikai háttere: milyen mozgások történhetnek a *forgó Földön*⁶ (<http://theorphys.elte.hu/fiztan/Coriolis>)?

- Környezetszennyezés: hamuterjedés általunk tervezett *vulkánkitörésből*⁷ (<http://theorphys.elte.hu/fiztan/volcano/#edu>).

- Környezetvédelem: a *zaj és zajszenyezés fizikai háttere*⁸ (<http://www.karinthy.hu/home/grofandrea/zajszenyezés>).

- A jövő energiái: *energiaellátás és megújulók*⁹ (<http://www.arpadgimnazium.hu/wp-content/uploads/2019/09/Energetika-a-kozepiskolak-szamara.pdf>).

- Az információs technológia alapjai: *félvezetők-ről*¹⁰ (<http://www.felvezetok.hu>) középiskolások számára.

- Robotika alapjai: *mérések szenzorokkal*¹¹ (<https://pilath.wordpress.com/a-szenzor-csoport-meresi-javas-latai-kozepiskolasoknak>).

- Komplex, előre jelezhetetlen rendszerek: bevezetés a kaotikus jelenségek világába *kísérletek*¹² (<http://theorphys.elte.hu/fiztan/chaos>) és *számítógépes szimulálás*¹³ (http://fiztan.phd.elte.hu/kutcsop/munkacsoportok/modern/Duffing_DS/Duffing-oszcillator_DS.pdf) alapján.

• A fizika felépítése és alapfogalmai a tanításban: e-jegyzet a *fizika szakmódszertanáról*¹⁴ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinacs>).

• Moduláris szerkezetű, kísérleti *e-tankönyv a hullámtanról*¹⁵ (<http://theorphys.elte.hu/fiztan/kiserleti-tankonyv>).

• Útban a kvantumszámítógépek felé: *elemi kvantummechanikai ismeretek*¹⁶ (<http://theorphys.elte.hu/fiztan/kvantummechanikus>).

Az iskolai fizikatanítás hatékonyságát segítő új módszerek

• Modern csillagászati példatár középiskolásoknak, *I. kötet*¹⁷ (http://csodafizika.hu/fiztan/kutcsop/munkacsoportok/kornyezet/csillagaszat_fgy.pdf), *II. kötet*¹⁸ (<http://csodafizika.hu/fiztan/kutcsop/munkacsoportok/kornyezet/urfizika.pdf>) és a példatár *III. kötet*¹⁹ (<http://www.karinty.hu/home/grofandrea/csillagaszat3.pdf>).

• Az *autózás fizikájának*²⁰ (<http://fiztan.phd.elte.hu/pdf/auto.pdf>) elemi szintű feldolgozása.

• Módszertani ajánlás a *hőpumpák*²¹ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kutcsop/munkacsoportok/kornyezet/heatpumps.pdf>) és termodinamikai megalapozásuk tanítására.

• Számítógépes *mozgásszimulációs program alkalmazása*²² (<https://drive.google.com/file/d/1CMm63sn526lbr7zok7T3pptI8BQk1CK6/view>) a kinematika és a newtoni dinamika tanításában (szakanyag, nagymintás oktatási kísérlet).

• Játékos módszer kidolgozása a *részecskefizika alapfokú iskolai tárgyalására*²³ (https://indico.cern.ch/event/752438/contributions/3474988/attachments/1870078/3076864/Reszecskefizika_bevezeto.pdf).

• *Szabaduló szoba alkalmazása*²⁴ (<http://fiztan.phd.elte.hu/kozkinacs/magypub/pub/kiserletek/szabaduloszoba.pdf>) a fizika népszerűsítésére és a tananyag elmélyítésére.

A számunkra elsődleges magyar nyelvű fejlesztés mellett anyagaink egy részét hozzáférhetővé tettük angol nyelven. Természetesen semmi sem végleges, ezért majd örömmel várjuk az anyagokat használó kollégák tapasztalatait és módosító javaslatait.

A Doktori Program és a Kutatócsoport résztvevői

A koronavírus-járvány miatt a 2020. évi FIZIKATANÁRI ANKÉT ÉS ESZKÖZBEMUTATÓ sajnos elmaradt, de elkészült ELŐADÁSÁT, bemutató KÍSÉRLETÉT – akár rövid videómelléklettel –, POSZTERÉT A SZEMLÉBEN megjelenő cikk formájában OSSZA MEG KOLLÉGÁIVAL!

**Köszönettel,
a szervezők**

Szerkesztőség: 1092 Budapest, Ráday utca 18. földszint III., Eötvös Loránd Fizikai Társulat. Telefon/fax: (1) 201-8682

A Társulat Internet honlapja <http://www.elft.hu>, e-postacíme: elft@elft.hu

Kiadja az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, felelős kiadó Groma István főtítkár, felelős szerkesztő Lendvai János főszerkesztő.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerzőknek tiszteletpéldányt küldünk.

Nyomdai előkészítés: Kármán Stúdió, nyomdai munkálatok: OOK-PRESS Kft., felelős vezető: Szathmáry Attila ügyvezető igazgató.

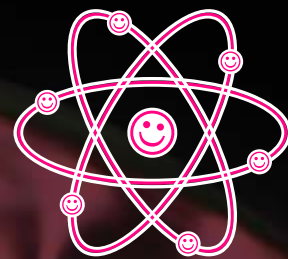
Terjeszti az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, előfizethető a Társulatnál vagy postautalványon a 10200830-32310274-00000000 számú egyszámlán.

Megjelenik havonta (nyáron duplaszámmal), egyes szám ára: 1000.- Ft (duplaszámé 2000.- Ft) + postaköltség.

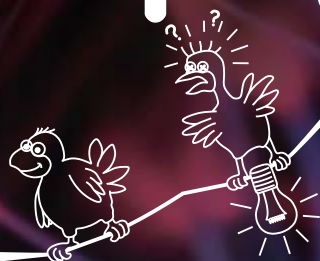
HU ISSN 0015–3257 (nyomtatott) és HU ISSN 1588–0540 (online)

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat szervezésében

2020.
ÁPRILIS
24-25. | A FIZIKA
MINDENKIÉ 6.0

**KORONA VIRUS - JÁRVÁNY
MIATTI HALASZT JUK,
DE NEM HAGY JUK KI!**

A fizika mindenkié 2020-ban is! A tiéd, miénk és mindenkié. Fizikázz a tanároddal, barátaiddal, szüleiddel; végezz kísérletet vagy építs új eszközt, hallgass vagy szervezz előadást! E két napban szóljon minden a fizikáról! Vegyél részt, regisztráld a programod és ünnepeljük együtt a fizika kérdéseit és csodás eredményeit! Hiszen a fizika segítségével adunk választ számos, a társadalmat érintő problémára, pl. energia, közlekedés, kommunikáció, környezetvédelem; amelyek mindannyiunk életét befolyásolják.
Mert a FIZIKA MINDENKIÉ!

Információért látogass el weboldalunkra:

AFIZIKAMINDENKIE.KFKI.HU

Támogatók:

